

לזכרו של יעקב בוראק ז"ל

לא היה איש בקובל שנבחר כחבר לכל כך הרבה ועדים כיעקב בוראק. במשך כל התקופה שבין שתי מלחמות-העולם היה חבר בוועדים של "תרבות", "טאז", "אורט", "בית-היתומים", קופת "גמילות-חסדים" וכו' וכן בוועד הסניף של "הציונים הכלליים". והוא השתתף בהנהלת מוסדות רבים לא בגלל רדיפה אחרי כיבודים ו"כסאות", אלא מפני שמטבעו היה איש-הציבור, והיתה לו הבנה

עמוקה בלבירינט המסובך של חיינו הציבוריים-מפלגתיים. המדובר לא בסבך האידיאולוגי, אלא בסבך המעשי-שימושי — הסדרים במוסדות, דרכי מימנם, היחסים בין המוסדות, אופיים של העסקנים וקצת "סודות מן החדר" — כל הענינים האלה היו נהירים לו. לפי רוב היו בוחרים בו לוועדות-התקציב וגם לוועדות שמתפקידן היה ליישב סכסוכים פנימיים, שבעוונותינו הרבים שכיחים אצל אחינו בני ישראל.

היה זה טבעי, שהוא ולא אחר הוציא לאור וערך את השבועון "קאולער

שטימע". שהחזיק מעמד למעלה מ-10 שנים. אין צריך לומר שה"קאָוולער שטימע" שרת באמונה את הציבוריות היהודית בקובל. יעקב בוראק שאף לתת לשבועון גוון לוקלי מובהק. בכל גליון לא הודפס יותר ממאמר אחד על נושא כללי, וכן הוקדשו כמה שורות לחדשות השבוע. היתר היה נתון לענייני קובל וסביבתה. לענייני העיריה, הקהלה, המוסדות השונים, אירגוני הנוער, הספורט — וכלה בתאונות, גנבות וכו'. לעתים היה מדפיס מפרי עטם של סופרים ומשוררים מאנשי העיר והעיירות הסמוכות (קלמן ליס, משה וינשטיין, אוליצקי ואחרים).

הוא הצליח לענין כמה "מושכי עט סופרים" מקרב האינטליגנציה היהודית המקומית, שהיו מספקים חומר פובליציסטי וספרותי, ללא שכר סופרים, כמובן. בעקשנות ראויה לשבח ידע לדרוש מכל איש יחס של כבוד לעתונו. זכורני, שאיוו להקה אורחת באה לכמה הצגות בקובל, והאימפרסריו רצה לסטות מהמנהג המקובל וסרב לתת ליעקב בוראק כרטיס-כניסה של עתונאי.

"אין לי צורך ברצנויה שלך" — טען הלז, אבל בוראק אמר לו בפשטות: "אין אני בא להצגה דווקא לכתוב רצנויה, ובכל זאת עלי להיות באולם, מפני שאם הקהל ישרוק על כל ההצגה, או אם אחד משחקניך יפול מהבמה וישבור את מפרקתו — עלי כעל איש העתונות מוטלת החובה לכתוב על זה רשימה בשבועון המקומי או להודיע לעתון בורשה (יעקב בוראק היה גם רפורטר מטעם ה"מאָמענט")."

יעקב בוראק לא הכניס את ה"קאָוולער שטימע" בשום קשרים רשמיים או כספיים עם איזו שהיא מפלגה, אולם למעשה, מתוך עצמאות גמורה, היה עתון זה כלי-ביטוי להסתדרות הציונית והיה משמש שופר לכל המפעלים ההמוניים שלה. הוא לא סטה מעולם מהקו הציוני והלאומי, למרות שלעתים היתה הגינות זו גורמת לו הפסדים חומריים. אנשים יחידים ידעו בשעתו, שה"ב. ב. ו. ר." (בלוק של בלתי-מפלגתיים לשיתוף פעולה עם הממשלה — אירגון של חסידי-פילסודסקי) הציע ליעקב בוראק קצת טבין ותקילין חסדים אחרים תמורת הסכמה להעמיד חלק מהשבועון לצרכי תעמולתם. הוא לא הסכים והתחמק מהם בתירוץ דיפלומאטי.

בשנים האחרונות לפני מלחמת העולם השנייה, כשלציבור היהודי היתה כבר תחושה שדבר-מה גורלי ונורא עומד להתרחש, הגביר ה"קאָוולער שטימע" את התעמולה לעלייה. הוא נשאר נאמן ליעודו עד היום שפרצה המלחמה ועל החיים הציבוריים שלנו הושלך הס.

לא עלה בידיו לצאת מעמק הבכא בעוד זמן, והוא נספה בידי הרוצחים עם כל אחינו המעונים-הקדושים.

על ה"קאוולער שטימע" ועורכו

(ה ר ה ו ר י ס)

מתוך ערפלי העבר מזדקרת ונצבת כחיה דמותו התמירה של עורך הק. ש.; פניו הצנומים, עיניו הממושקפות ואפו המחודד שוו לו דמות אסקטית-נזירית; דבורו המקוטע במקצת, קול-הבס שלו העבה והחותך נוצר כאלו מלכתחילה כדי לשכנע אותך בהגיונו הפנימי. רגליו הארוכות נשאו אותו — כתרוד צבורי — לכל אספה בעלת אופי צבורי. כציוני נאמן העדיף את האינטרס הלאומי על הקנוניות הבין-סיעתיות. לא נשא פנים לאיש והצליף בעטו החד והשנון על פני הראוי לכך.

* * *

"כתרוד צבורי" — ואכן הופיע בכל מקום שצפו לו ושלא צפו לו. הצליח לרכו סביבו חבר-עובדים נאמן המסור בכל לבו ונפשו לעתון שלא על מנת לקבל פרס. "סוכניו" נמצאו בכל מקום-פעולה צבורי כללי או יהודי מיוחד. באפו המוארך "הריח" ומצא את האנשים המתאימים במועצת העיריה או "בסטרוסטבו" מצד אחד ובמועצת-הקהלה מצד שני.

* * *

הוא ידע לרכו סביב העתון את מיטב האינטליגנציה שבעיר, ולא הסתפק בכך. עמד בקשרים עם סופרים בעלי שם, קבל רשות להעתיק לעתון ממיטב היצירה הפובליציסטית של העתונות הכללית-היהודית ופרנס את תושבי העיר מדי שבוע בשבוע במאמרים וברשימות בעלי תכן אקטואלי-חולף ובעלי תכן קים ועומד.

* * *

היה אוטודידקט, אבל הצליח לסגל לעצמו את דרכי-ההבעה המודרנית ולא פעם עמדת משתומם אל מול התופעה של אדם בעל תנופה רחבת-הקף, שאם אמנם פעל בעיר-שדה היה מעורה בחיים הפוליטיים-הכלליים והצבוריים-היהודיים ולא השאיר מאורע צבורי קטן או גדול הראוי להגבה — ללא תגובה.

* * *

כתיבתו היתה פשוטה ועניינית, ידע את מכמני קמטיה וקמטי-מכמניה של שפת-הדבור וארג אותה בלשון-הכתב שלו. הבעתו בכתב היתה הגיונית, מקיפה,

ממצה ומשכנעת. היא לא חסרה קורטוב של מודרניזם מצד אחד ומאידיך —
היתה מושתתת על ה"גלייכווערטעל" העממי-העסיסי. מאמריו השיגו את מטרתם:
לטפו את הראוי ללטוף ופגעו במי שהיו מכוונים אליו.

* * *

העתון "ק. ש." גשא אופי כללי, אבל ידוע היה לכל שהנו עתון ציוני.
מבין העתונים שבערי-השדה במחוז היה הבולט ביותר ועמד על רמה ספרותית-
פובליציסטית גבוהה ולא אחת צוטט על ידי העתונות הכללית-היהודית שבורשה
הבירה. וכשקמו מתחרים פוליטיים — כ"בונד" — ורצו לטשטש את האופי
הציוני של קובל העיר יצא בעוז רוחו ובגאון לאומי נגד טשטוש זה וסופו שנצח.

* * *

"ובכן, מר ש. ב. — פנה אלי פעם אחרי השתתפותי הפעילה באזכרה
הגדולה שנערכה בבית-הכנסת הגדול לזכר הרצל — אולי תקדיש לעתוננו
מפרי-עטך?! — ולא יכלת לסרב לטון הנעים של בן-אבינעם — כזה היה כנויו
המקובל — ובגליון הבא של יום ששי הופיע מאמר על "ימי בין המצרים"
שהוקצה לו מקום נכבד.

* * *

יום הששי האחרון לפני עלותך ארצה. מכונת-הדפוס פולטת את עלי-
ההגה האחרונים של העתון. האותיות הטריות מלכלכות את הידים והעורך נועץ
מבטו בברכות-האחולים לעולה. מעיניו מתגלגלות דמעות ונופלות על הניר
הרך-השעיר של העתון. "שלח את רשימותיך משם והיתה לי נחמה פורתא" —
אומר הוא ומפיו נפלטות המלים רבות-המשמעות: "מי יודע, מתי אזכה אני
לעלות לארץ?" לרשימות מהארץ נתן תמיד מקום בראש העתון, אולם הוא לא
זכה בחייו לעלות לארץ.

* * *

ובעלותך ארצה ובעמדך על הרי-הצופים במדור העתונות שבאוניברסיטה
העברית ובדפדפך בשנתוני הק. ש. שבארכיון יכלת לעמוד — מתוך מרחק
גיאוגרפי — על ערכו של העתון ועל העמדה אותה תפס בחיים היהודיים-
הכלליים, ואם קובל היהודית תוסיף לחיות בתודעה היהודית וידעת שחלק לא
מבוטל בכך — ל"ק. ש." ולעורכה.